

V roce 1983 Janota na vrcholu popularity Mozart K. rozpouští a začíná spolupracovat s rockovými hráči Pavlem Richterem (elektrická kytara) a Lubošem Fidlerem (basová kytara). Byli zřejmě prvním českým souborem, který důsledně využíval postupy typické pro dnešní ambient a řadu dalších techno směrů: magnetofonové smyčky, živou „hru na gramofon“ apod., to vše silně ovlivněné minimalistickou hudbou. Na konci 80. let se po krátkém společném hraní s Irenou a Vojtěchem Havlovými vydává opět na sólovou dráhu. Jeho hudba je laděna etnicko-meditativně a s oblibou využívá zvláštních akustických prostor. U příležitosti vydání CD s koncertními záznamy dosud nevydané tvorby z 80. let nám Oldřich Janota poskytl následující rozhovor.

► *Kdy jsi začínal s muzikou a co jsi poslouchal?*

Někdy koncem 60. let doma s kytarou. Tehdy vévodil nejenom české scéně bigbit: Rolling Stones, Beatles, Kinks, Jethro Tull. V 8. třídě jsem dostal z východního Německa první desku Beatles s největšími peckami jako Love Me Do, Mr. Postman, a bylo to poprvé, kdy jsem rád poslouchal hudbu. První deska, kdy jsem měl pocit, že hudba má se mnou osobně něco společného, že hudbě rozumím a že i já bych mohl být hudebník. Zaujala mě možnost hovořit s jinými lidmi jazykem, kterému bylo naprosto rozumět, a zároveň vyslovovat věci, které člověk cítil.

► *A z české scény?*

Spolužačky ze základní školy chodily na Olympic, a protože už v osmé třídě byly pro muzikanty rovnocennými partnery, tak jsem se díky nim na ty koncerty dostal. A taky díky spolužákovi Pětovi Kalandroví, který mohl holkám „konkurovat“, protože ten už někdy v osmé třídě hrál s Karkulkama. Pamatuju, jak byl na koncertech takový obecný zvyk házet židlemi, i když pro to nebyl žádný důvod.

► *Ty jsi ale začal s folkem. Který folkař tě ovlivnil?*

Hlavně Dylan a Donovan. Protože oni měli rockový tah. Nebavil mě klasický folk typu Peter, Paul & Mary, Joan Baez. To mi nic neříkalo. Od Donovana jsem měl nejraději Atlantis, Hurdy Gurdy Man. Donovan nebyl vyloženě folkový, spíše kouzelný, pohádkový, i texty měl magické. Byl to spíš čaroděj.

► *Taky to byl Skot a ne Američan...*

Nějaká návaznost na keltství tam je, ta magie, zamyšlenost, ty jeho nálady byly úžasně podmanivé.

► *A podle těch desek ses učil hrát na kytaru?*

Rád bych býval třeba i kopíroval, ale bylo mně to znemožněno tím, že jsem to nedokázal. Já se naučil

Básník a zpěvák Oldřich Janota (1949, Plzeň) se na české folkové scéně začal objevovat již na počátku 70. let. V té době sice také ještě absolvoval Fakultu žurnalistiky a sociálních věd na UK, ale v oboru nikdy nepůsobil. Jeho další profesionální dráha byla pro tehdejší dobu normalizace typická: topič, noční hlídač, domovník, zeměměřič... Snad i díky tomu se pro něj hudba stala posláním. Zpočátku vystupoval sám, anebo ve dvojici s písničkářem Jakubem Nohou a později skupinou Pentagram. Na

hrát tak, že jsem si koupil knížku s akordy a vlastně proti své vůli začal hrát své vlastní písničky, protože nebyla jiná možnost, jak se s tou kytarou sžít.

► *Byl jsi v kontaktu s tehdejšími folkovými veličinami?*

K tomu mi hodně pomohlo, že jsem se dostal do Francie, kam se provdala moje sestra. A tam jsem si díky naprostému dvouměsíčnímu hladovění a rozděvání letáček na bulváru St. Michel pro restauraci Champollion vydělal na dvanáctistrunnou kytaru, která mě vytáhla i v hudebním myšlení. Byla to velmi šťastná volba. Dvanáctistrunná kytara má velkou škálu alikvotních tónů a vlastně mě svým způsobem vyškolila jako muzikanta, protože mě nutila poslouchat pořád ty její barevné škály. A pak mi taky úžasně pomohla tím, že když jsem se tehdy vrátil s japonskou dvanáctistrunnou kytarou, byl to tady jeden z nejlepších nástrojů a mohl jsem ji na některé koncerty půjčovat Vládovi Mertovi. Před vystoupením jsem mu ji přinesl, on na ni odehrál koncert a já si jako host mohl zahrát Ztracený ve světě.

► *V tvých textech je velice patrná inspirace literaturou, od Starých pověstí českých až po surrealismus. Které knížky ti pomáhaly přežít 70., 80. léta?*

Možná je to dobrá otázka v tom, že já jsem nevyrostl jako hudebník, ale spíš jako literát. Ten můj svět, ve kterém jsem před tím normálně žil, byl v naprostém pořádku, rodiče byli strašně hodní, neměl jsem problémy ani ve škole, i když mě tam dusili. Ale do světa umění, filosofie, náboženství mně otevřely cestu až knížky. Napřed jsem vyrostl na literatuře. Teprve mnohem později přišlo poznání, že jazyk je vlastně taky hudba. Myslím, že je to na všech textech vidět, mají takovou tu tendenci k epice. Celé to první období je poznamenané zájmem o neobvyklá slova. Některé verše jsem napsal třeba kvůli jedinému slovu.

► *Hmm, to je pravda. Díky tobě vím, co to je akciz...*

Jo, to slovo jsem musel úplně „sníst“, úplně ho poznat. Slovo není nehmotné. Je to naprosto hmotná věc, která se dá jako plastelína tvarovat a poznat. I v ústech, když ho člověk vyslovuje, tak ho tvaruje. Je to stejné jako práce s modelářskou hlinou. Úplně stejná hmatová záležitost. Takže takhle je to s touto literaturou. Ale ta otázka zněla trochu jinak, že...?

Zajímavé je, že jsem vůbec nečetl poezii, to mě neभावilo. Bavila mě epika. Třeba Ray Bradbury, science fiction, ten jeho úžasný smysl pro podstatu různých smyslových vjemů. Sci-fi otvírá hranice logických kategorií, posunuje zavedené vnímání světa. A do toho proniká fantazie a magie. A taky Alexandre Dumas, kterého doceňuji teprve zpětně, protože on toho napsal spoustu (a spousta je toho taky naprosto k nečtení). Některé jeho věci jsou, alespoň jak dneska vidím, gigantická podobenství, třeba první dva díly Hraběte Monte Christa. A Dostojevskij, to byla moje velká láska. Potom přišla americká literatura, jako třeba Kurt Vonnegut. Jatka číslo 5, Kolibka.

Literatuře vděčím za strašně moc a moc jsem z ní převzal a myslím, že základ je vlastně v tom, že to všechno byli autoři a knížky, kteří měli hodně společného s rockem. I ten Alexandre Dumas. Je v tom silný životní tah. Žádná suchost intelektu, ale strašná touha vyslovit život v jeho opravdové síle.

► *Vyšel ti výběr textů. Jak je vnímáš na papíře bez muziky?*

Text bez muziky je z poloviny odsouzen k zániku, to se prostě nedá nic dělat, tak to je. Jsou tam vždycky místa, která se dají nechat na papíře, ale pak jsou místa, která to bez hudby neunesou, protože tam chybí jakoby ta vibrace. Hudba má, jak bych tak řekl, v té platónské říši už zcela určitý text, o kterém člověk předem ví a ke kterému se kličkováním dostává. Ale